

TIRA IQEDDSEN

Tibratin
n Umazan
Yuḡanna

Řexbar Ařebħan n Yeccu Lmasiħ (Řeahd n Jdid s Trifit - s tira n tlatinit)

English Title: The Good News of Jesus Christ
(The New Testament in Tarifit - Latin script)

ISBN/EAN 978-90-807288-2-0

Amsawađ d iniy misen: www.tarifit.info

ver. 1.2

© 2009 DHIMH Multimedia

All rights reserved. Free and unlimited reproduction and distribution of this publication in whatever form is permitted if it serves the interest of the spread of the Good News of Jesus Christ, on the condition that the contents of this publication will not be changed and this same and complete copyright notice will be included and on the condition that its distribution does not serve any commercial purpose.

Marra řħuquq twađemnen. Itwasmeh ad itwagg wedlis-a eawed s eřam kuř ibriden u s marra tiřelli, mařa man aya ittiři di řtwee n uwezzee n Řexbar Ařebħan n Yeccu Lmasiħ maca nnebřa abeddeř n min dayes. Ittxeřř ad itwagg dayes řebda awař-a simant nnes marra zi řjihet n řħuquq am ittxeřř eawed belli awezzee nnes ad yiři nnebřa arbeħ d usebbeb.

Tabrat Tamezwarut n Yuḥanna

Awař n tudart

1 ¹Min tuya din zeg umezwaru, min nesřa, min nezra s tiřřawin nney, min tuya din nezra u nřada s ifassen nney zeg wawař n tudart, ²- aqqa tudart teđhar, neccin nezra itt, uca ncehhed u nettbarreḥ awem tudart n řebda, tenni tuya ak-d Tbatat uca teđhar aney-d - ³min nezra, d min nesřa, ad awem t-id nbarreḥ, ĥima eawed kenniw ad tiřim di tmunt akidney. S tidett, amuni nney ak-d Tbatat u ak-d Mmis Yeccu Lmasiḥ. ⁴Uca ad awem nari man aya, ĥima řefraḥet nwem ad tekmeř.

Arebbi d tfawt

⁵D wa d abarreḥ i zzayes nesřa uca ad awem-d nbarreḥ: Arebbi d tifawt, netta war dayes bu jjurret n tağest. ⁶Mařa neqqar ‘neccin yarney amuni akides’ uca neggur di tağest, aqqa nessxarriq, war nettegg ca tidett. ⁷Maca mařa nuyur di tfawt, am netta di tfawt, yarney amuni ak-d wayawya, uca idammen n Yeccu Lmasiḥ Mmis ad aney ssizdegen zi qaε ddnub. ⁸Mařa neqqar ‘neccin war xaney bu ddnub’, aqqa nessxarriq x yixef nney uca tidett war dayney teđi. ⁹Maca mařa neneem s ddnub nney, aqqa Arebbi d ařdiq d amseggad ĥima ad aney iyfar ddnub nney uca ad aney issizdeg zi marra min war iseggden. ¹⁰Mařa neqqar ‘neccin war dayney bu ddnub’, nettarra t d bu-ixarriqen uca awař nnes war dayney iđi.

2 ¹A iḥenjiren inu, ad awem-d ariy aya, ĥima war ttxeřim ca, uca mařa ixđa ca n ijjen, aqqa yarney amcafee yar Tbatat, Yeccu Lmasiḥ, Amseggad, ²netta d tayarřt n weřřaḥ x ddnub nney, war iđi x ddnub nney waha, maca eawed i ddunnit marra. ³Ammu nessen belli neccin nessen it, mařa nettef di tweřřa nnes. ⁴Wenni iqqaren ‘necc ssney t’, maca war iřřif ca di tweřřa nnes, netta d bu-ixarriqen uca tidett war dayes teđi. ⁵Maca wenni iřřfen deg wawař nnes, ad dayes tkemmeř tayri n Arebbi s tidett. S man aya nessen, belli aqqa neccin dayes. ⁶Wenni iqqaren belli netta ittettef

dayes, ad yuyur εawed am mammec tuya iggur netta. ⁷**A awmaten**, war d awem ttariy ca tawşeyyet n jdid, maca tawşeyyet taqdimt i tuya ƣarwem zeg umezwaru. Tawşeyyet-a taqdimt d awař i tuya tesřim zeg umezwaru. ⁸Aqqa εawed ad awem-d ariy tawşeyyet n jdid tenni iƣan d tidett dayes u daywem, minzi tağest ad teedu uca tifawt tidett aqqa tařeqq řexxu. ⁹Wenni iqqaren belli aqqa-t di tfawt am icarh umas, netta aqqa-t di tağest ař iđa. ¹⁰Wenni ittexsen umas, ad iqqim di tfawt uca war dayes bu řefđihet. ¹¹Maca wenni icarrhen umas, aqqa-t di tağest uca iggur di tağest, war issin mani i ƣa irah, minzi tağest tessdaryeř tiřřawin nnes. ¹²Ad awem-d ariy, **a ihenjiren**, minzi ddnubat ƣfarent awem di řřweε n yisem nnes. ¹³Ad awem-d ariy, **a ibabaten**, minzi aqqa tessnem wenni iƣan zeg umezwaru. Ad awem-d ariy, **a ibřiyen**, minzi aqqa tyellbem x uεeffan. Ad awem-d ariy, **a inuba**, minzi tessnem Tababat. ¹⁴Aqqa uriy awem-d, a ibabaten, minzi tessnem wenni iƣan zeg umezwaru. Aqqa uriy awem-d, a ibřiyen, minzi aqqa kenniw tjeħdem uca awař n Arebbi ad daywem iqqim uca tyellbem x uεeffan.

¹⁵War ttexsem ca ddunnit uřa d min iƣan di ddunnit. Mařa ca n ijjen ittexs ddunnit, tayri n Arebbi war dayes teği. ¹⁶Minzi marra min iƣan di ddunnit, aqqa-t d nnecwet n weysum d nnecwet n tiřřawin d tuffet n tudart, war d ttisent ca zi Tbatat, maca zi ddunnit. ¹⁷Uca ddunnit tæeddu uřa d nnecwat nnes, maca wenni itteggem min ixs Arebbi, ad iddar i řebda.

Đidd-lmasih d wenni inkaren Tababat d Tmemmit

¹⁸**A inuba**, aqqa tasaεεet taneggarut tiweđ-d, uca am tesřim belli ad d yas đidd-lmasih, amenni řexxu đharen-d ařas n đidd-lmasihen, s uyenni nessen belli tasaεεet taneggarut aqqa tiweđ-d. ¹⁹Ffyen-d zzayney, maca war ten tuƣi zzayney. Maelik nitni tuƣa zzayney, ad iri qqimen akidney. Maca amenni imsar ģima ad iban belli nitni marra war ģin ca zzayney. ²⁰Aqqa ƣarwem adhan n Umqeddas uca tessnem kuřci. ²¹War d awem uriy minzi war tessinem ca tidett, maca minzi aqqa tettessnem tt, uca uřa d ijj n uxarriq war d itteffey ca zi tidett. ²²Wi iƣan d bu-ixarriqen, mƣir wenni inkaren belli Yeccu d Lmasih. D wa d đidd-lmasih, wenni inkaren Tababat d Tamemmit. ²³Marra wenni inkaren Tamemmit, εawed war ƣares bu

Tbabat. Maca wenni icehhdhen i Tmemmit, aqqa yares Tbabat εawed. ²⁴S uyenni ad daywem iqqim min tesřim kenniw zeg umezwaru. Mařa iqqim daywem min tesřim zeg umezwaru, ad teqqimem kenniw εawed di Tmemmit u di Tbabat. ²⁵Ta d tikkest n wawař i d aney iwca: tudart n řebda. ²⁶Man aya uriy awem-t-id x yinni kenniw ixeddeen. ²⁷Uca adhan i zzayes teksim kenniw, ad iqqim daywem, war teħdajem ad awem isseřmed ħed. Maca am mammec d awem isseřmed wedhan nnes x kuřci, uca netta d tidett war ięi d axarriq, xenni qqimem dayes am mammec kenniw isseřmed.

Tarwa n Arebbi

²⁸Řexxu, **iħenjiren**, qqimem dayes, ħima - x minni i d ya idhar - ad yarney tiři ttiqqet u ħima war nettşedři ca qibač nnes yar twasit nnes. ²⁹Mařa tessnem, belli netta d amseggad, snem εawed belli marra wi ittegggen tasegda, aqqa itwaxeřq-d zzayes.

3 ¹Xzar man tayri i d aney tewca Tbabat, ařami netwasemma tarwa n Arebbi. S uyenni ddunnit war d aney tessin ca, minzi war t tessin ca. ²**A imεizzen**, neccin d tarwa n Arebbi, war idhar εad min i ya niři. Aqqa nessen xmi d i ya iban netta, ad niři amecnaw netta, minzi ad t nřar am mammec ięa netta. ³Marra wenni ittegggen asitem nnes dayes, ad issizdeg ixef nnes, am mammec ięa netta d amezdag. ⁴Marra wenni ittegggen ddnub, ittegg εawed min ięan đidd n ttawrat. Aqqa ddnub d min ięan đidd n ttawrat. ⁵Tessnem belli netta iban-d, ħima ad ikkes ddnub uca netta war dayes bu ddnub. ⁶Marra wi dayes i ya iqqimen, war ittegg ca ddnub. Marra wi ittegggen ddnub, war t izri, war t issin. ⁷**A iħenjiren**, war tejjim ad kenniw ixarweđ ħed. Wenni ittegggen tasegda d netta d amseggad am mammec netta d amseggad. ⁸Wenni ixetęan d netta zeg ibřiš, minzi ibřiš tuya ixđa zeg umezwaru. S uyenni idhar-d Mmis n Arebbi ħima ad issexsar řexdayem n ibřiš. ⁹Marra wenni d itwaxeřqen zi Arebbi, war ittegg ca ddnub, minzi zzariεet nnes tettyima dayes uca war izemmar ad ixđa minzi itwaxřeq-d zi Arebbi. ¹⁰Di man aya ad đharen tarwa n Arebbi d tarwa n ibřiš: marra wenni war ittegggen tasegda uřa d wenni war ittexsen umas, war ięi ca zi Arebbi.

Xsem ayawya

¹¹D ta d tabrat i tuḡa tesṛim zeg umezwaru belli 'ad nexs iġen wenneḍni', ¹²war iġi amecnaw Qayin wenni iġan zeg ibṛis uca inḡa umas. Mayemmi inḡa umas? S minzi řexdayem nnes tuḡa-tent eeffnent uca tinni n umas seggdent. ¹³War tedhicem ca, a aytma, maṛa ddunnit tcarh i kenniw. ¹⁴Neccin nessen, belli aqqa neḡwa zi řmewt ḡar tudart, minzi nexs awmaten. Weni war ittexsen umas, ad iqqim di řmewt. ¹⁵Marra wenni icarrhen umas d aqettaṛ uca kenniw tessnem, belli uṛa d iġ n uqettaṛ war ḡares bu tudart n řebda i dayes i ḡa iqqimen. ¹⁶Zi man aya nessen tayri, aqqa netta issars tudart nnes xaney. Eawed ittxeṡṡa aneḡ ad nesses tudart nney x tawmat. ¹⁷Weni ḡar iġa agra n ddunnit uca ittwaṛa umas izreḍ, xenni iqqen xas uṛ nnes, mammec i ḡa tezdeḡ tayri n Arebbi dayes? ¹⁸**A iḡenjiren** inu, ad iṛi war nettexs ca s wawaṛ niḡ s iṛes, maca s řexdayem u di tidett. ¹⁹S man aya nessen aqqa neccin zi tidett uca ad nesseqnee uṛawen nney zzates, ²⁰minzi maṛa iḡkem wuṛ nney xaney, Arebbi d ameqqran x wuṛ nney uca issen marra. ²¹**A imēizzen**, maṛa uṛ nney war xaney iḡkem, aqqa ḡarney ttiqqet zzat i Arebbi, ²²uca man řḡajet i ḡa nettar, ad tt neksi zzayes, minzi neccin ad neḡda tiweṡṡa nnes uca ad negg min i ḡa yarḡan netta. ²³D ta d tawṡeyyet nnes belli ad namen deg isem n Mmis, Yeccu Lmasiḡ uca ad nexs iġ wenneḍni am mammec i d aneḡ yumur. ²⁴Weni iḡdan tiweṡṡa nnes, ad iqqim dayes u netta dayes. S man aya nessen belli netta ad iqqim dayney, zi Arruḡ weni i d aneḡ iwca.

Qeḡbem arruḡat

4 ¹**A imēizzen**, war ttiqqem ca di marra arruḡ, maca qeḡbem arruḡat, ma zi Arebbi i iġan, minzi aṡṡas n imkacafen issxarriqen aqqa ffḡen-d ḡar ddunnit. ²S man aya ad tessnem Arruḡ n Arebbi: marra arruḡ weni icehhden belli Yeccu Lmasiḡ yusi-d deg weysum, aqqa netta zi Arebbi, ³uca marra arruḡ weni war icehhden belli Yeccu Lmasiḡ yusi-d deg weysum, war iġi ca zi Arebbi. D wa d arruḡ n ḡidd-lmasiḡ weni i xef tesṛam ad d yas, aqqa netta da řexxu di ddunnit. ⁴**A iḡenjiren**, aqqa kenniw zi Arebbi uca tḡyellbem xasen, minzi d weni iġan daywem d ameqqran x weni iġan di ddunnit. ⁵Nitni zi ddunnit, s uyenni ssawaṛen zi ddunnit

uca ddunnit tettesša asen-d. ⁶Aqqa-ney zi Arebbi. Wenni issnen Arebbi, ittesša aney. Wenni war iḡin zi Arebbi war d aney ittesši ca. S man aya i ya nessen arruḥ n tidett d arruḥ iyekkwān.

Tayri n Arebbi d tayri jar wawmaten

⁷**A imeizzen**, ad nexs ayawya, minzi tayri zi Arebbi. Marra wenni ittexsen, d netta itwaxēḡ-d zi Arebbi uca issen Arebbi. ⁸Wenni war ittexsen, war issin ca Arebbi, minzi Arebbi d tayri. ⁹Di man aya teḡhar aney-d tayri n Arebbi, belli Arebbi aqqa issekk-d ayenni n Mmis i yares-d itwaxēḡen yar ddunnit, ḥima ad zzayes neddar. ¹⁰Di man aya teḡa tayri, war iḡi belli neccin nettexs Arebbi, maca belli netta ittexs aney uca issekk-d Mmis d tayaršt n wešraḥ x ddnub nney.

¹¹**A imeizzen**, maša tuḡa Arebbi ittexs aney ammu, ittexšš aney εawed ad nexs ijj wenneḡni. ¹²Uša d ijjen mma izra Arebbi. Maša nettexs ayawya, Arebbi ad dayney iqqim, uca tayri nnes aqqa tedweř tekmeř dayney. ¹³Zi man aya nessen belli nettyima dayes u netta dayney, minzi netta iwca aney zi Arruḥ nnes. ¹⁴Aqqa nežra u ncehhed belli Tababat tessekk-d Tamemmit d Amsenjem n ddunnit. ¹⁵Marra wenni icehhden belli Yeccu d Mmis n Arebbi, Arebbi ad dayes iqqim u netta di Arebbi. ¹⁶Aqqa neccin nessen tayri uca numen di tayri tenni iḡan yar Arebbi i neccin. Arebbi d tayri u wenni i ya iqqimen di tayri, ad iqqim di Arebbi uca Arebbi ad dayes iqqim. ¹⁷Di man aya tkemmeř tayri dayney, ḥima ad yarney tiři ttiqqet deg wass n lḥisab, belli am mammec iḡa netta, ad niři neccin εawed di ddunnit. ¹⁸Di tayri war tettiři tiggwudi, maca tayri nican tessuffuy tiggwudi, minzi tiggwudi tettas-d ak-d leiqab. Wenni itteggweden, war ittiři ikmeř di tayri. ¹⁹Neccin nettexs it, minzi netta tuḡa ittexs aney d amezwaru. ²⁰Maša ca n ijjen iqqar ‘necctexsey Arebbi’ am icarreh umas, aqqa netta d bu-ixarriqen, minzi wenni war ittexsen umas wenni ittwaša, xenni mammec i ya yegg ad ixš Arebbi wenni war ittwiři. ²¹Neccin yarney tawšeyyet-a zzayes belli wenni ittexsen Arebbi, ad ixš uša d umas.

Liman di Mmis n Arebbi

5 ¹Marra wenni yumnen belli Yeccu d Lmasiḥ, aqqa netta itwaxēḡ-d zi Arebbi, uca marra wenni ittexsen wenni t-id yejjin, ad ixš εawed wenni zzayes-d itwaxēḡen. ²Zi man aya nessen belli nettexs tarwa n

Arebbi, xmi nettexs Arebbi uca ad negg tiweŕŕa nnes. ³Minzi ta d tayri zi Arebbi, ad neĦda tiweŕŕa nnes uca tiwŕeyyat nnes war wearent ca. ⁴Marra min d itwaxeŕqen zi Arebbi ad iŕelleb x ddunnit. D wa d aŕġab i iyellben x ddunnit, aqqa-t d liman nwem! ⁵Man wen i ȳa iyellben x ddunnit, myir wenni yumnen belli Yeccu d Mmis n Arebbi! ⁶D wa i d ikkin zeg waman d idammen, Yeccu LmasiĦ. War d yekki zeg waman waha, maca zeg waman d idammen. Uca ArruĦ d wenni icehhdn, minzi ArruĦ d tidett. ⁷Aqqa din tŕata n inni icehhdn *deg ujenna: Tababat d Wawaŕ d ArruĦ Iqeddsen, uca nitni s tŕata d iĵen.* ⁸Uca din tŕata n inni icehhdn x tmurt: arruĦ d waman d idammen. D nitni s tŕata d iĵen. ⁹Maŕa neqbeŕ chadet n iwdan, chadet n Arebbi d tameqqrant, minzi ta d chadet n Arebbi tenni iched x Mmis: ¹⁰wenni yumnen di Mmis n Arebbi, ȳares chadet deg yixef nnes, wenni war yuminen ca di Arebbi, aqqa netta igg it d bu-ixarriqen minzi netta war yumin ca di chadet tenni iwca Arebbi x Mmis. ¹¹Ta d chadet: Arebbi iwc aney tudart n řebda uca tudart-a aqqa-tt di Mmis. ¹²Wenni ȳar iġa Tamemmit, ȳares tudart. Wenni war ȳar iġi Mmis n Arebbi, war ȳares bu tudart.

Awaŕ d useġem aneggaru

¹³Uriy awem-d man aya, i kenniw inni yumnen deg isem n Mmis n Arebbi, Ħima ad tessnem belli ȳarwem tudart n řebda uca Ħima ad tamnem deg isem n Mmis n Arebbi. ¹⁴D ta d ttiqqet tenni ȳarney dayes belli maŕa nettar ca n řĦajet elahsab timexsa nnes, netta ad ȳarney iseŕ. ¹⁵Uca maŕa nessen, ad aney iseŕ min mma d as nettar, xenni nessen belli aqqa yusi-d aney min d as nettar. ¹⁶Maŕa iĵen iȳra umas ixĦa, ij n uxeŕtu war iġi ca i řmewt, ad ittar, uca Arebbi ad as iwc tudart, i yinni war ixetĦin ca i řmewt. Aqqa din axeŕtu i řmewt, x wa war d awem qqarey ad ittar. ¹⁷Qae min war iseggden d ddanb, uca aqqa din ddanb i war iġin ca aŕ řmewt. ¹⁸Nessen belli kuŕ iĵen wenni d itwaxeŕqen zi Arebbi, war ixetĦi ca, maca wenni d itwaxeŕqen zi Arebbi ad iĦda ixef nnes uca aeffan war t itĦidi ca. ¹⁹Neccin nessen, aqqa-neȳ zi Arebbi uca ddunnit marra aqqa-tt di tuoeffna, ²⁰Ead nessen belli Mmis n Arebbi aqqa yusi-d uca iwc aney-d řefhamet Ħima ad nessen wenni iġan d tidett. Uca neccin di wenni d tidett, di Mmis Yeccu LmasiĦ. D wa d Arebbi s tidett d tudart n řebda. ²¹A tarwa, Ħdam ixef nwem zi laŕnam!

^{57,8} *Min yuran s tira imeyyřen, war itwaf di ca n řmaxtuġat tiqdimint*

Tabrat wiss Tnayen n Yuḥanna

¹Amyar i tmeṭṭut itwaxḍaren d tarwa nnes, inni ttexsey s tidett, war iḡi necc waha, maca εawed qaε inni issnen tidett, ²di tṭweε n tidett tenni iqqimen dayney uca ad kidney tiři i řebda: ³nniemet d areḥmet d řehna akidney i ya yiři n zi Arebbi Tababat u zi Sidi Yeccu Lmasih, Tamemmit n Tbatat, di tidett u di tayri.

⁴Aqqa farḥey aṭṭas umi ufiy jar tarwa nnem inni igguren di tidett, am mammec neqbeř tawşeyyet zi Tbatat. ⁵Řexxu ttettarey am, a tameṭṭut, war iḡi axmi d am uriy tawşeyyet n jdid, maca tenni aqqa-tt řarney zeg umezwaru: aqqa icuwwar ad nexs ayawya. ⁶Ta d tayri, aqqa ad nuyur εlaḥsab tiweşsa nnes. D ta d tawşeyyet am mammec i tesřim zeg umezwaru, aqqa ittxeşş ad tuyurem dayes. ⁷Minzi aṭṭas n ixeddaεen udfen řar ddunnit, inni war icehnden ca i twasit n Yeccu Lmasih deg weysum. D wa d axeddaε d řidd-lmasih. ⁸Ḥdam ixef nwem, řima war nxessar ca řxedmet nney, maca ad nawi řmunet tmun. ⁹Marra wenni i ya ixḍan uca war iqqim ca di tyuri n Lmasih, war řares bu Arebbi. Wenni i řa iqqimen di tyuri n Lmasih, aqqa řares Tababat d Tmemmit. ¹⁰Mařa ca n iijen yusi-d řarwem uca war d yiwi ca tayuri-ya, xenni war t tqebbřem di taddart nwem, war xas ttseřamem ca. ¹¹Minzi wenni xas i řa iseřmen, řares amuni ak-d řexdayem nnes tieeffanin.

¹²Yari aṭṭas i d awem i řa ariy i kenniw, maca war xsey ad t ariy di tewriqt s smex, maca ssitimey ad řarwem-d aseř řima ad kiwem ssiwřey zeg uqemmmu řar uqemmmu, řima řefrařet nney ad tiři tekmeř. ¹³Tarwa n ućmatwem tenni itwaxḍaren zi Arebbi, ttseřamen xam.

Tabrat wiss Trāta n Yuḥanna

¹Amyar i Xayus ieizzen, wenni ttexsey di tidett. ²A ameizz, necc ssitimey ad tiḥid mliḥ aṭṭas, am mammec ittiḥi řeemar nnek d lemlih ad tiḥi εawed řṣehḥet nnek d lemlih. ³Minzi farḥey aṭṭas, řami d usin wawmaten, cehden x tidett nnek, am mammec teggured di tidett. ⁴War řari řefrahet imyaren amecnaw ta, aqqa řiḥ tarwa inu gguren di tidett. ⁵A ameizz, aqqa cek d ařdiq di marra min tettedged i wawmaten u i ibarraniyyen, ⁶inni icehden x tayri nnek qibač i tmesmunt. Ad tegged mliḥ, mařa tewcid asen afus xmi ten i řa tgewweded deg webrid nsen s ict n řṣifet iweqqaren i Arebbi. ⁷Minzi nitni ffyen x ssibbet n isem nnes, war ksin walu zi řegnus. ⁸S uyenni ittxeřř ad neqbeř iwdan am nitni, řima ad niři d ixeddamen akidsen i tidett.

⁹Necc uriy tt i tmesmunt, maca Diyutrifes, wenni yarezzun ad yiři d amezwaru jarasen, war d aney iqbiř ca. ¹⁰X uyenni mařa usiḥ-d, ad t sseeqřey di řexdayem i ittegg, řami ittḥarred řeḥruđ tieeffanin xaney. War iqniε s man aya waha, maca war iqbiř awmaten uca inni ixsen ad ten qebřen, imeařa kisen, issuffuy iten zi tmesmunt.

¹¹A ameizz, war đeffar ca tuεeffna maca tcuni! Wenni itteggem tcuni, netta zi Arebbi, wenni itteggem tuεeffna, war izri ca Arebbi.

¹²Marra cehden x Dimitriyu uřa d tidett simant nnes, am neccin εawed ad xas neched uca tessnem belli chadet nney đ tidett.

¹³Aqqa řari aṭṭas i d ac-d řa ariy, maca war xsey ca ad ac d ariy s ssmex d řeqřem, ¹⁴maca ssitimey, ad cek řarey deyya, xenni ad nessiweř zeg uqemmum řar uqemmum. ¹⁵Řehna ad yiři akik. Imeddukař ttseğamen xak. Seğmem x imeddukař s ismawen nsen.

Ismawen n xemsa n idlisen n Musa

Amezwaru
Uffuy
Ayt n Lawi
Di Řexřa
Aeawed n Ccariaε

Isem aqudađ

Amz.
Ufy.
Law.
Řxř.
Aεa.

Idlisen n umezruy (=ttarix)

Yacuea
Řquđat
Raεut
1 řamwil
2 řamwil
1 Igeliden
2 Igeliden
1 Imezruyen
2 Imezruyen
Eizra
Nařamyā
Istir

Isem aqudađ

Yac.
Řqd.
Raε.
1 řam.
2 řam.
1 Igl.
2 Igl.
1 Imz.
2 Imz.
Eiz.
Nař.
Ist.

Idlisen n tiyt d usefru (=ccier)

Ayub
Izehhiden
Awařen Iwezznen
Ambarreř
Izři x izřan

Isem aqudađ

Ayb.
Izh.
Awř.
Amb.
Izř.

Idlisen n inabiyyen (=lanbiya)

Icaεya
Irmiya
Izřan s igejduren n Irmiya
řizqiyal
Danyal
Huciya
Yuwil
εamuř
εubadya
Yunus
Mixa
Nahum
Habaquq
řafanya
řaggayi
Zakariya
Malaxi

Isem aqudađ

Ica.
Irm.
Igj.
řiz.
Dan.
Huc.
Yuw.
εam.
εub.
Yun.
Mix.
Nah.
Hab.
řaf.
Hag.
Zak.
Mal.

Aṭṭas zeg wami itwabda di řxedmet n ttarjama n řectab iqeddsen s trifact. Deg ussegwas n 1887 idhar-d linjil s ufus n Matta s trifact uca deg ussegwas n 1890 idhar-d eawed linjil am mammec t yura Yuřanna. Ffřen-d idlisen nni s tnayen idsen s lhuruf n teerabt. Awarni man aya tetwassbedd řxedmet n ttarjama ařami niweđ řar uneggaru n řqarn eicrin. Di řweqt nni itwabda eawed di řxedmet n ttarjama uca ffřen-d ca n idlisen nneđni am “Řexdayem n rrusul” d “Tabrat n arrasul Bulus řar řmumenin i iřan di tendint n Ruma”. Đharen-d idlisen nni ak-d kasitat. Uřa linjil n Matta d linjil n Yuřanna twasejllen di kasitat (sintat). Aṭṭas n iwdan sřin asent deg isseggwusa iedun u farřen s beddu n řexbar ařebħan n Yeccu Lmasiř.

Řexxu aqqa tetwakemmeř tterjama tmun n “Řeahd n Jdid” wenni d řexbar ařebħan n Yeccu Lmasiř, aqqa-t d linjil imun. Awař ‘linjil’ ix s ad yini řexbar ařebħan’. Di “Řeahd n jdid” nufa 27 n idlisen uca amezwura nsen d linjil s ufus n Matta, xenni linjil n Marku, linjil n Luqa u linjil n Yuřanna. Nitni d arebea imeđdaren n Lmasiř inni yuran marra min řrin u sřin zi tuddart n Yeccu Lmasiř umi tuya netta di ddunnit-a ařami řami itwaselleb u immut u itwassnekkar-d zeg imettinen uca itwassgaeđed řar ujenna. Luka war iři ak-d Yeccu maca yura marra min isřa xas s usettef. Yura eawed adlis wiss xemsa umi qqaren “Řexdayem n Imazanen”. Imazanen nitni d rrusul n Yeccu Lmasiř uca awař ‘amazan’ d ij n wawař amaziř nican. Xenni awarni adlis n “Řexdayem n imazanen” aqqa din marra tibratin n umazan Bulus i tmesmunin (=lkanayis). Timesmunin nni d řyiřet n řxedmet i igga Arebbi s tbarreřt n Bulus i marra řegnus umi tuya isafar řar jwayeh n Asiya (=Turkiya) d Lyunan ařami yiweđ řar Ruma am umeħbus n qayřar. Yar uneggaru n “Řeahd n jdid” ad tafem tibratin n Yaequb, umas n Yeccu, uřa d tnayen n tebratin n Buřrus d řřata n tebratin n Yuřanna uřa d tabrat n Yahuda, umas n Yaequb wenni d umas n Lmasiř. Yar uneggaru qae aqqa din “Asargeb n Yeccu Lmasiř i Yuřanna”. Adlis-a ittarezzem aney tawwart řar min i řa yiři deg wussan ineggura xmi i d řa yas Lmasiř.

“Řeahd n Jdid” (s 27 idlisen nnes) d “Řeahd Aqdim” (s 39 idlisen nnes) aqqa-ten d adlis d ijjen war izemmar ad itwayarz uca war din adlis nneđni i d aney immewcen maħend ad nessen marra min iřan i usenjem n bnađem. Adlis Iqeddsen wanita issawař aney x Lmasiř zeg umezwaru ař aneggaru am mammec netta eawed d amezwaru d aneggaru n marra min iřan. Adlis Iqeddsen iqqar s uqemmum n Lmasiř s yixef nnes “Nec d Alfa d Umega. d Amezwaru d Aneggaru, d Abeddu d Qeřtu”.

Řexxu umi tetwakemmeř tterjama n “Řeahd n Jdid”, nexs ad nwehheb marra asemřar d tessbiř d uqadi i Arebbi s yisem n Yeccu Lmasiř wenni i d aney iawnen di řxedmet-a mani niweđ min tuya war nettriji.

Xenni nttettar zi Arebbi maħend ad yarzem uřawen d řeeqeřat n marra wi i řa iřaren awařen n wedlis-a maħend ad issen mečar imřar ssirr n Arebbi di Sidi Yeccu Lmasiř.

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d ijjen)

adlis (idlisen)	-	řectab (řectub)
akehhan (ikehhanen)	-	wenni ixeddmn di taddart n Arebbi
akud (ikuden)	-	ij n řqedd n řweqt
amazan (imazanen)	-	r Rasul (r Rasul)
ameddar (imeddaren)	-	řmaxřuq (řmaxřuqat)
amudar (imudar)	-	řhayawan (řhayawanat)
ameksa (imeksawen)	-	aniči (iničan)
amettiř (imettiřen)	-	anzi (inzan)
amezzuy (imezzuyen)	-	amejjun (imejjan)
amkacaf (imkacafen)	-	nnabi (lanbiya)
amnay (imnawen)	-	wenni ineddhen ayis
amsermad	-	amesyar (imesyar)
amusnaw (imusnawen)	-	lealim (leulama)
amsenjem	-	amsellek
amzarfu (imzurfa)	-	řqadı (řqadıat)
asafar	-	amuddu
asebbab (isebbaben)	-	amenzi (imzenzan)
asebbih (isebbihen)	-	izři (izřan) n usebbeh
asenjem	-	asellek
asinagug (isinagugen)	-	řmejmeē (řemjameē) n Wudayen
awař (awařen)	-	taguri (tigura)
axerdus (ixerdusen)	-	ifri (ifran)
aydud (iyduden)	-	cceeb (ccueub)
azref (izerfan)	-	řqanun (řqawanin)
aealřar (iealřaren)	-	řmedbeř (řemdabiř)
aeuři	-	řeezz
bnadem (iwdan, midden)	-	afgan (ifganen)
ddunnit	-	amađal
iřes (n tmaziřt)	-	tutlayt (n tmaziřt)
kacef - ikacef - ittkacaf	-	nabb, inabb, ittnabba
řharf (řhuruf)	-	asekkil (isekkilen)
řhurriya	-	tiřelli
řjawab	-	tamwarrit
awařen iwezznen	-	anzi (inzan)
nniemet	-	ttisar, arđa
nnhar	-	ass (ussan)
nneřq	-	agemmay
řebřar (řebřur) - řebřar amezyan	-	ill (ilalen) - ill agrakal
řeřtic	-	arbie
řexyar	-	timal
řearbun	-	ddiyyet
řeřdu (řeřdyan)	-	asengu (isenga)
simana (simanat)	-	imalass (imalassen)
ssiyasa	-	tasertit
ssuq (řeswaq)	-	agadaz (igadazen)
řsulřa (řsulřat)	-	tanbađt (tinbađin)
tageldit (tigeldin)	-	lmamlaka (lmamlakata)
tajeřidit (tijeřididin)	-	lmalika
takehhant	-	řxedmet n ukehhan
tamesmunt (timesmunin)	-	lkaniset (lkanayis)
tameyra	-	řřabet
tasmuyi	-	tudart n isemyřan d tesmuyi (řeubudiyya)
řqarn (řqurun)	-	ij n řmijař n řweqt n 100 iseggwusa
tamewci (timewca)	-	ariřalu (iriřaluten)
tanuwawact (nnuwawac)	-	ajejjig (ijejjigen)
tayri	-	řemhibbet, timexsa
tayarřt (tiyarřin)	-	ddbihet (ddbayeh)
tayuri	-	aseřmed (iseřmiden)
tazant	-	řxedmet n umazan
tiyit	-	řřikmet
třarřit	-	axřaq
ttarix	-	amezzuy (imezzuyen)

TIRA d TIYRI

LĤURUF (ISEKKILEN)

Aqqa din ca n lĥuruf s ict tneqqiĥt sadu nsen. Aqqa-ten d lĥuruf s ij n urekkez x nneĥq nsen. Ad newc ca n imedya:

ĥ - ĥenna niy ĥdam ċ - ċidd niy aċaċ z - zzi niy azru

ț - ațtas niy țtarf ș - șuċ (amedya: "Ișuċ usemmiċ")

Mařa negga ict n tqebbart tamezyant x lĥarf (~), xenni lĥarf nni iffey-d zi lĥarf 'l' zi jjiĥet n tajit nnes. S uyenni nzemmar ten nențeq ammu:

ř - řkas (ad t nențeq: 'rřkas' niy 'lřkas')

ğ - ġiřet (ad t nențeq: 'djiřet' niy 'lřilet')

č - učma (ad t nențeq: 'utčma' niy 'ultma')

Imedya n ca n lĥuruf inneċni:

c - macina niy tcamma ε - eemmarș niy eemmi niy eenti

γ - řar șșbeĥ niy řull ('goal') - di ca n idlisen inneċni itwari lĥarf-a am 'gh' - 'ghar'

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d ijjen)

Yar uzeřmaċ ad tafed ict n lista n wawařen inni řmeena nsen eřaĥař d ijjen Xmi i ya țyared zeg wedlis-a i iwdan inneċni tzemmed ad tixċared zzaysen ĥima ad tessfehmed ktar min yuran. Mařa tufid awař 'rřasul' ihwen i inni ittesřan x wawař 'amazon', xenni tzemmed ad tbeddřed awař nni elahřab lista-ya xmi i ya țyared zeg wedlis-a. Mařa ieřeb ac 'uniči' ktar zeg 'umeksa', sexdem 'aniči' u mařa ieřeb ac 'nnhar' ktar zeg 'wass', xenni sexdem 'nnhar'. Mintra cek war tbeddřed ca řmeena, maca tessed ad tessiwċed areqqas nican řar inneċni waha, aqqa man aya d lmliĥ.

LĤURUF IMEQQRANEN

Deg wedlis-s nuri marra ismawen n iwdan d řegnus niy n tneddam d tmura d iřsawen d imucan d iyezran d řebĥur s ij n lĥarf d ameqqran řar umezwaru nsen. Ammu i netteġ s yisem n Arebbi d Yeccu Lmasiĥ d Arruĥ Iqeddsen. Zi jjiĥet isem n 'ibřis' negga it s ij n lĥarf d ameqqran ammu 'Ccițan' minzi di Tyunanit itwari isem-a uřa s ij n lĥarf ameqqran. Xenni aqqa din eawed ccwařen (ccițan s ij n lĥarf d amezyan) inni d ixeddamen n Ccițan ameqqran.

TIRA IMMEYŘEN

Mařa tufid tira immeyřen řar min yuran deg wedlis-a i war teġi řar teqbubin uřa nnebřa afessar řar sadu n tasna, aqqa-tt d awař niy ca n wawařen itwarnin ĥima ad tiři tiyri n twinest nni cwayt ihwen nnebřa mma ad din yiři ubeddeř n řmeena.

TIRA d AGEMMAY

D amezwaru ittxeșș ad tessnem belli ntari 'nnek' deg wemcan n 'nnec'. Xenni 'řkas nnek' aqqa-t d 'řkas i cek'. Mařa tessed, tzemmed ad t tnețqed ammu: 'řkas nnec'. Ammu i ya tafed eawed 'ddunnit', maca mři tufid ad tinid 'ddunnect' uca ammu tzemmed ad tegged ak-d wațtas n wawařen.

Tamesřact wiss tnayen d ta. Mařa tufid 'izra it' ad tinid 'izri t' niy 'inna as' ad tinid 'innas' niy 'inna yas'. Nessitim ad tfehmed ktar u ktar xmi i řa tdarrbed ixef nnek di tira d tiyri n tmaziyt.

Abaddun - Isem-a yusi-d zi tutlayt n teibranit uca ixs ad yini 'areyyeb' niy 'areddeğ'.

Alfa d Umega - Lħarf amezwaru d lħarf aneggaru n lħuruf n tutlayt tayunanit.

Akehhan (Ikehhanen) - Ikehhanen d inni tuħa ixeddmen deg uqıđun (di řexřa) niy di taddart iqeddšen (di Urcalim) n Arebbi. Nitni tuħa ħarřen i lħayawanat inni itwaqeddmen am tħarsin (=ddbayah) i Arebbi elahřab tiweřša n Arebbi i iğan di tawrat n Musa. Marra ikehhanen n weyduđ n Israyil aqqa-ten zeg ayt n Lawi minzi Arebbi ixđar ayt n Lawi (ilawiyyen) ħima ad as iřin d ikehhanen sadu ttawrat. Azeğif n ikehhanen tuħa ittadef ħar uqeddas x uqeddas ict n twařa deg ussegwas waha ħima ad d iđħar qibač i Arebbi maca war iği nnebřa arucci n idammen minzi ttawrat teqqar aqqa war din bu weyřar n ddnub nnebřa arucci n idammen. Aqqa din ařtas n tmesřayin di tawrat (xemsa n idlisen n Musa) tinni ittweřšen i uqıđun iqeddšen d marra min dayes d řxedmet n ikehhanen d weebad i Arebbi. Xřar Tabrat i Ieibraniyyen 9 u 'Harun' d 'Ilawiyyen'.

Aqıđun iqeddšen - Arebbi yumur Musa maħend ad as iğg ij n uqıđun di řexřa wenni tuħa ineyyec Arebbi maħend ad dayes izdey di řweřt n weyduđ nnes Israyil. Iquwwar as-d s ij n weřray n ict n tečadř d tazirart tacemřač i yuyren jar ibilaren. Daxeř n weřray aqqa din řemrah. Yar ztat n řemrah itwagg ij n uealřar n nnħas u awarni as ij n řbanyu i di sřiriden ikehhanen ixef nsen elahřab tiweřša n Arebbi. Yar đeffar n řemrah tuħa din aqıđun iqeddšen. Aqıđun itwabđa s ij n warwaq deg uqeddas (ħar ztat n uqıđun ztat arwaq) d uqeddas x uqeddas. Deg uqeddas tetwaf ict n řtabra ak-d weyřum n wesscan d řendieř s sebea n řefnarat d tmejmart n řebxur ztat aqeddes x uqeddes mani itwassars řşendud iqeddšen n řeahd i itwaggen jar Arebbi d weyduđ nnes Israyil. Di řşendud nni itwaf dayes tnayen n teřwiħin n wezru, i xef tetwazemm ttawrat, uřa d tařřarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna' wenni d ayrum i iwdan zeg ujenna kuř ass min ya yekk weyduđ n Israyil tuħa ittenneđ di řexřa n Sinayi. S man aya marra iğga Arebbi s ufus n Musa ij n lmalat n tmesřayin tinni tuħa ead inuyfaren. Aebad deg uqıđun tuħa s ifassen n ikehhanen d imednab u s tıřarřin n lħayawanat i zzayes war nzemmar ad netwassesřeh ak-d Arebbi. Yeccu Lmasiħ idweř řarney d akehhan d tařrařt nnebřa řeib qibač i Arebbi maħend ad zzayes netwassesřeh ak-d Arebbi ict n twařa i řebda. Xřar Tabrat i Ieibraniyyen 7, 8, 9 d 10.

Amazon - S teerabt qqaren as 'rrasul'

Amsfewwej - Amsfewwej netta d Arruħ Iqeddšen wenni tuħa i zi iwaed Yeccu Lmasiħ i imeđħaren nnes am inna "Xmi i d ħa yas Umsfewwej, wenni řarwem-d i ħa ssekkey zi Tbatat, Arruħ n tidett i d yusin zi yar Tbatat, xenni netta ad ayi iched. Ad tcehdem uřa d kenniw, minzi tuħa kenniw akidi zeg umezwaru." (Yuħ. 15:26,27; xřar eawed Yuħ. 14:15-26; 16:5-15)

Asewjed (Ass n usewjed) - netta d ass qbeř wass n ssebt d řeid n izmar n Basxa (xřar 'řeid n Basxa') min di ssewjeden Wudayen macca, sřiriden, yarđen arruđ ittweřšen i řeid.

Asewđaş - Asewđaş imsar mařa ij n bnađem itub u yumen di Lmasiħ. řmumen n jdid ad iched x liman nnes, xenni ad d ihwa deg waman (=iřzar niy ij n řbanyu ameqqran), netta ak-d iijen nneđni niħ ak-d ca n řmumenin (Mat. 28:18-20; Řex. 2:41; 8:26-40; 9:18; 10:44-48; 16:33; 1 Kur. 1:10-17). X uyenni neqqar belli netta itwasseyđeř s waman. (Rum. 6:4; Řex. 16:31). Asewđaş war iği d usenjem minzi bnađem ad itwassenjem s liman di Lmasiħ waha (Afa. 2:8), maca asewđaş d čadet i liman di Lmasiħ.

Aysum (niy aksum) - Di řeahd n jdid nufa ařtas n twařawin awař 'aysum' umi řares 'řmeena' n ij n bnađem nnebřa Arebbi, nnebřa Arruħ n Arebbi, nnebřa Yeccu Lmasiħ. Wa d 'bnađem amednub'. Řeeks n 'weysum' d netta d 'Arruħ n Arebbi'. Xřar Rum. 8:6-17.

Aealřar - Aealřar amecnaw ij n řtabřa yueřan min xef twaqedđment tıřarřin i Arebbi umi qqaren s teerart 'řmedbeħ'. Aealřar tuħa di řemrah ztat i uqıđun niy ztat i taddart iqeddšen u tuħa ittetwabna zeg ukeccuđ n 'akasiya' (=ssant) iyeğfen s nnħas i war izemmar ad itwassecmeđ. Sadu uealřar sarřen timessi u sennej x uealřar twammarsent tıřarřin ħima ad iřint d ict n řefwaħet arđan i Arebbi. Xřar Ufy. 27:1-8; 38:1-7.

Beelzabul - Isem nneđni i Cčiřan niy i arrays n ccwařen.

Firėun - Isem n řřakem n Miřra

Hades - Isem ayunani i řaxart niy i jahennama.

Harun - Umas n Musa wenni issiwřen ak-d Firėun amecnaw netta d uqemmun n Musa. Harun idweř d arrays n ikehhanen d amezwaru uca itwaxřeq-d zeg ayt n Lawi. Xzar 'akehhan' d 'Ilawiyyen' d Ufų. 4:10-17; Ufų. 28:1; 29; Law. 8,9;

Hirmis d Zayus - Ismawen n ca n lařnam n Iyunaniyyen. Hirmus itwasemma 'Mirkuriyu' zeg Irumaniyyen (Xzar Řex. 14:12).

Ibrahim - Netta d babas n Iřařaq d Ismaėil. Iřařaq d mmis elařsab řwaed n Arebbi, maca Ismaėil netta d mmis zi tayya, war ięi zi Sara tenni d tamyrn nnes d tawrit n řwaed zi Arebbi akis. Iřařaq yej-d Yaėqub i zi d itwaxeřqen 12 n iřenjiren nnes inni idewřen d 12 n tqebbař n Israyil. Ibrahim d Iřařaq d Yaėqub nitni d řejdud n weydud n Israyil. Ibrahim tuřa iddar eřařař 1800 n iseggwusa qbeř twasit n Lmasiř řar ddunnit. Xzar Amz. 12-23; Yuř. 8:30-59; Rum. 4; Gal. 3; 4:21-31; Ebr. 11:8-19 u 'Israyil'.

Ifarisiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan ařas deg wussan n Yeccu Lmasiř. Nitni arnin ařas n řyuri d tweřša i ttawrat n Arebbi. Tuřa Lmasiř ittwebbax iten ařas di ssibbet-a. Xzar Matta 15 d 23; Luka 11:37-54.

Iřaduqiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan ařas deg wussan n Yeccu Lmasiř. S řeeks n ifarisiyyen nitni war yuminen ca di tnukra zi řmewt u di lmalakat d řaryařat. Xzar Mat. 22:23; Mar. 12:18; Luq. 20:27 u Řex. 23:6-8.

Ilawiyyen (Ayt n Lawi) - Lawi ijen zeg teneac n iřenjiren n Yaėqub. Xzar eawed 'akehhan' d 'Harun' d Law. 3, 4.

Inikulayiten - nitni d iwdan inni iffyen zeg webrid n liman di Lmasiř (Xzar Asa. 2:6; 2:15)

Israyil - Isem n jdid i iwca Arebbi i Yaėqub awarni řami immney Yaėqub ak-d lmalak n Arebbi s ģiřet (Amz. 33:29). Řmeena n isem-a wanita netta 'Arebbi immney di řtwee inu'. Yaėqub tuřa d mmis n Iřařaq. Xzar Amz. 32:22-32, 49; Rum. 9,10,11; Asa. 7:1-8.

Iėibraniyyen (Aėibrani) - Ibrahim itwasemma 'Ibrahim Aėibrani' deg wedlis Amezwaru 14:13. Nufa isem-a di řeahd n jdid i di teęa 'Tebrat i Iėibraniyyen'. Aqqa nitni d Udayen inni yuminen di Lmasiř uca nefhem belli Udayen řesben isem-a d isem n ccan i ixef nsen. Řařř n isem-a řares tasyunt ak-d ij n umyag ('řfiėř') n Taerabt d Teibranit 'eabara' wenni řmeena nnes 'izwa'. Aqqa izwa weydud (=cceb) n Israyil zi Miřra řar tmurt n Kanean.

Lařnam - lařnam d 'irebbiten' n ukeccuđ niy n wurey niy n ict n řřahet nneđni.

Lmasiř - Isem wanita ixs ad yini 'Amedhun'. Awař ayunani iqqar 'Xristus'. Zic, řami tuřa Arebbi ixđar ij n umkacaf niy ajeęid niy ij n ukehhan i taddart nnes, iji it ad itwadhen zeg ij n umkacaf. Adhan-a tuřa isscen i iwdan belli Arebbi aqqa ixđar aryaz-a i ict n řxedmet d tameqqrant. Ayduđ (=cceb) n Israyil tuřa ittraja Lmasiř elařsab min d asen nnan imkacafen n zic. Asitem nsen, aqqa Lmasiř ad d yas, tuřa imeqqar deg wussan n řřukm n Irumaniyyen inni iėefsen x weydud n Israyil u x marra iyduđen (=ccueub) n ddunnit.

Mamun (Řmamun) - Isem wanita řares ict n tesyunt ak-d 'tineacin' niy aqarri nsent di tudart n bnadem. Yeccu iqqar: "Kenniw war tzemmarem ad txdmem i Arebbi d 'Mamun'" (Mat. 6:24) uřa "X uyenni mařa war teęim d imtiqqan di min ięan n 'řmamun' ayeccac, wi daywem i ya ittiqqen di min ięan d tidett?" (Luk. 16:11). Xzar eawed Luk. 16:9,13.

Manna - Manna d ařrum i d iwdan zeg ujenna kuř ass. Marra Israyiliyyen ccin zzyaes umi nnden di řeřa awarni řami řfyen zi Miřra ař ass umi udfen řar tmurt n Kanean. Arebein n iseggwusa tuřa teleen u zedyen di řeřa. Marra isseggwusa-ya Arebbi iwca asen ařrum kuř ass ammu (Ufų. 16).

Mmis n bndem - Amkacaf Danyal iwca i Lmasih isem-a. Xzar Danyal 7:13-14,27; Mat. 17:21-37.

Mmis n Dawud - Udayen semman Lmasih wenni ttrajan s isem-a minzi řectab iqeddsen iqqar belli Lmasih ad iffey zeg ayt n ujeđid Dawud. Xzar 2 Sam. 7:12-16; Ica. 11:1-3; 16:5; Irm. 30:3-24; Rut. 4:13,14,17,21,22; 1 Imz. 17:11; Mat. 21:9.

Nniemet - Awař 'nniemet' di řeahd n jdid war ixs ad yini 'ařrum' maca ixs ad yini 'ttisar' niy 'arđa'. Mařa nenna 'Nniemet n Arebbi ad řarney tiři', nexs ad nini, aqqa dayney mmezri mařend arđa n Arebbi ad řarney yiři, waxxa war nesdiheđ ca arđa nnes, minzi neccin d imednab am Adam.

Řejdud n Wudayen - Aqqa d Ibrahim d Iřhaq d Yaequb inni iksin řwueud n Arebbi belli ayt n Ibrahim (elařsab řwæd) ad dewřen ij n řgens imyar ařtas i zzayes i ya ibarek Arebbi marra řegnus n tmutr. Xzar Luk. 20:37-38; Yuh. 8:30-59.

Řqendiř (n Wudayen) - Řqendiř-a tuya immars deg wezyen amezwaru n uqiđun iqeddsen zcat i arwaq uca qqaren as 'aqeddas'. Yares sebea n řefnarat i yareqqen řebda s zzecc n zziutun iřfan min ya yekk uqiđun ibedd. Xzar Amz. 25:31-40; 27:20-21 u Asa. 1:9-20.

Řeid n Basxa - Deg wussan umi issuffey Arebbi řgens nnes Israyil zi Miřra yumur iten mařend ad yarsen ij n izmar di tudrin nsen, ad meshen idammen nnes řar řtarf n tewwart mařend lmalak n uhellek wenni i ya inyen marra imenza n iřenjiren n Miřra (man aya d jriřect wiss eecra n Arebbi x Imiřriyyen), war ineqq ca iřenjiren n Israyiliyyen. Xzar Ufų. 12. U ammu i imsar d ğiřet i di mmuten marra imenza n Miřra, iffey řgens n Israyil zi Miřra ak-d marra imenza n iřenjiren nnes inni itwařsaren s idammen n izmar. Idammen n Lmasih dewřen aney-d d asenjem i kuř ijjen wenni zzayes i řa yammen.

Řeid n weyrum nnebră antun - Arebbi yumur i weydud nnes Israyil mařend ad eeyyden řeid-a deyya awarni i řeid n Basxa. Di sebea n wussan n řeid-a war tetten ca ařrum s wentun, maca ad tt ccen nnebră antun. Antun netta d ict n tteřwirt n dđanb. Wenni tuya iffey zi Miřra war izemmar ad yecc ead ařrum s wentun uca wenni i řa iffey zi dđnub war izemmar ad yecc ead ařrum n dđnub. Xzar Amz. 13:1-10.

Řeid n Xemsin - Řeid-a n Israyiliyyen imsar xemsin n wussan awarni i řeid n Basxa. Řeid-a aqqa-t d řeid n řřabet n yirden. Xzar Law. 23:15-21. Řami d ihwa Arruh Iqeddsen zeg ujenna uca yudef deg wuřawen n imehđaren n Lmasih (Řex. 2:1-4), tuya Udayen tteeyyaden řeid-a uca ammu i nessen belli Arruh ihwa-d xemsin n wussan awarni i Basxa i tuya imsaren deyya awarni ass min di immut Lmasih x řřalib.

Řeid n ureqqeđ d weđdar n taddart iqeddsen - Xzar Yuh. 10:22. Řeid-a imsar di řmecta u tuya řmijař nnes tmenya n wussan i di ttfekkaren Wudayen deg ureqqeđ (=aedar) n taddart iqeddsen zi jdid s Yahuda Amakkabayi deg usegğwas 164 qbeř Lmasih.

Samariya - Iwdan n Samariya war řin ca d Udayen maca udfen řar din zi barra. Tuya din řעדawet ařtas jar Wudayen d Isamariyyen. Xzar Luk. 9:51-56; 10:25-37; Yuh. 4:1-42; Řex. 8:4-25.

Sidi - Isem-a yus-d zeg ij n wawař ayunani 'Kuriyus', min ixs ad yini 'Sidi' niy 'Mas'. Imehđaren n Lmasih řařan as s uweqqar 'Sidi'. Awař 'Sidi' yares eawed ij n řmeena yueřan umi ittceyyar řar Arebbi s yixef nnes am Bab n marra min iřan. Ammu neqqar 'Sidi Arebbi' min ixs ad yini belli Arebbi aqqa netta d Bab n marra u x marra .

Sudum d Gumurra - Tnayen n tneddam yareddeđ itent Arebbi deg wussan n Lut, ayyaw n Ibrahim. Arebbi issenjem Lut d tnayen n řenjirin nnes zi tmesi d řecbareyyet i iwdan x tneddam nni. Tamųart n Lut temmut umi texzar řar đeffar xmi arewřen zi tendint, teeřtař, tedweř d ij n ubilar n tmeđařt. Xzar Amz. 19.

Ssebt (Ass n ssebt) - Arebbi yareyyeđ deg wass n ssebt zi marra řexdayem i igga umi igga ijenwan d dđunnit deg umezwaru. S ttawrat yumur Arebbi i weydud (=cceeb) nnes Israyil mařend ad weqqaren ass n ssebt am ij n wass n ureyyeđ i řebda. Xzar Amz. 2:2,3; Ufų. 20:8-11; 31:12-17; Law. 23:1-3; Tiř. 5:12-15.

Sunhidrin - Lmehkama tameqqrant n Wudayen dayes sebein n imeqqranen d imyaren n řgens uca azeřif n ikehhanen netta d arrays n wegraw. Irumaniyyen jjin ten ad hekmen x tmesřayin n Wudayen u tuya řarsen ij n uqarri imyari d řgens. Sunhidrin iřkem x Yeccu s řřukm n řmewt nnebřa mma ad afen uřa d ij n uđřem i issdaheřen řřukm-a. Mat. 26:57-68; Mar. 14:53-65; Luk. 22:63-71.

Šřalib - Tuřa řmewt x řřalib ij n řeiqab n Irumaniyyen i ibarraniyyen mařend ad ten sšiggweden ařřas. Tuřa řeiqab-a yewear ař řřarf minzi ticti n řweqt ař i řa temsar řmewt d tazirart ařřas. Mat. 27:33-44; Mar. 15:22-32; Luk. 23:33-43; Yuh. 19:16-37.

Šřenduq iqeddšen n řeahd - Šřenduq-a tuřa deg uqeddas x uqeddas uca twafen dayes tnayen n teřwiřin n wezru i xef tetwazemm ttawrat uřa d tayyarcet innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna'. X tqebbart nnes bedden tnayen n 'xirubin' inni d imeddaren am lmalakat inni s ifriwen nsen ssduřyen taqebbart uca xezřaren řar taqebbart. Xřar Ufř. 37:1-9.

Yeccu - Qqaren as s teibranit 'Yacue' u s tgrigit 'Yesus'. Isem-a ixš ad yini 'Arebbi d asenjem' niy 'Arebbi issenjem'. Xřar Mat. 1:21; Luk. 1:33-35.

Tagelda - Awař-a ixš ad yini 'tizemmar igellden' niy 'šřulřa igellden'. Wenni iřan d ajeřid x ij n tmurt aqqa netta iřřef 'tagelda' x tmurt nni, min ixš ad yini aqqa řares šřulřa igellden x tmurt, izemmar ad yumur marra imezday n tmurt nni elahšab řřanun n tmurt.

Takehhant - Řředmet n ukehhan. Xřar 'akehhan'.

Tamejmart n řebxur - Tamejmart n řebxur n wurey tuřa ztat arwaq deg uqıđun iqeddšen i zzayes tessgaeeed ict n řefwařet n řebxur tasebřant i arđa i Arebbi (Xřar Ufř. 30:1-10; Asa. 8:3-5)

Tamesmunt - Nettat d lkaniset n Lmasiř. Marra mani i řa munen řmumenin di Lmasiř řima ad as eebdden, aqqa din temsar ict n tmesmunt deg yisem n Lmasiř. Eawed marra řmumenin jjiem tteggan arrimet nnes tenni iřan zi Arruř uca ammu nitni d tamesmunt nnes niy lkaniset nnes i war iřan waha mani mma munen lmasiřhiyyen maca tamesmunt eawed d marra řmumenin di Lmasiř i iřan řexxu uca tuřa-ten iđennađ uca ad din iřin tiwecca. Xřar Kul. 1:15-20; 1 Kur. 12.

Taqeddast - Wenni iřan d amqeddas aqqa dayes taqeddast war dayes bu dđanb. S tidett myř Arebbi war dayes uřa d ict n jjuret n dđanb. Taqeddast nnes war řares bu umezwar d uneggar, aqqa tekmeř. Umi Lmasiř izeddey deg wuř n bnađem s liman dayes, xenni ad tiři taqeddast n Arebbi d bnađem nni wenni yumen. Ead ittuxeř as ad tedweř tqeddast n Lmasiř i izeddyen dayes řar marra tudart nnes min řa yekk iddar di dđunnit-a. Nřa řa abrid řar taqeddast ktar s wawař 'tuqeddsi' i imsaren xmi ndarreb ixef nney mařend ad nedweř di šřiffet n Lmasiř. Xřar Ebr. 12:14; 1 Buř. 1:15; Asa. 4:8.

Tasegda - Nessen belli Ibrahim yumen zi Arebbi uca Arebbi iřesb as t-id d tasegda (Xřar Rum. 4). Wanita ixš ad ini belli Arebbi iřšeb Ibrahim d ij n bnađem nican ztat i uyembub nnes. Man aya war iři minzi Ibrahim war ixđi ca, maca minzi yumen di min tuřa d as iwaed Arebbi. S uyenni nzemmar ad nini belli 'Arebbi issegged Ibrahim s liman', war iři s řexdayem.

Tazant - Řředmet n umazan. Xřar 'amazon'.

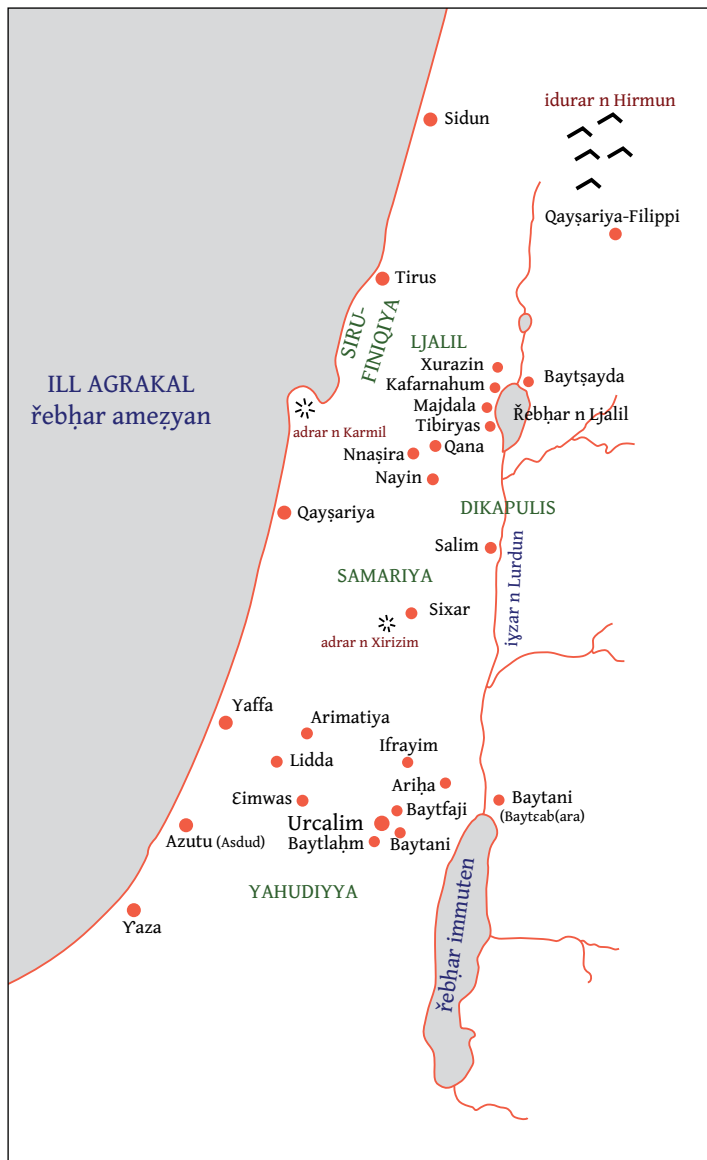
Ttawrat - Ttawrat temmewc i Musa. Itwassgaeeed Musa jar Arebbi d weyduđ nnes Israyil s teneac n tqebbař nnes inni iffyen zi Miřra uca řřfen ttawrat n Arebbi deg wedrar n Sinayi. Awař 'ttawrat' sšimant nnes ixš ad yini 'tařuri' niy 'aseřmed', aqqa-tt d tařuri n Arebbi i weyduđ nnes, mammec d as i řa eebdden u mammec i řa dđaren arendađ uyembub nnes. Di řeahd aqđim n wedlis iqeddšen nufa xems idlisen n Musa inni iřan d ttawrat n Arebbi i weyduđ (=cceb) nnes. Xřar Ufř. 19, 20.

Tuqeddsi - Wenni idewřen d amqeddas aqqa netta deg webrid řar taqeddast ktar. Xřar 'taqeddast'. Xřar Rum 6:19, 22; Ebr. 12:14.

ŘEQYAS d ŘWUZENAT d TINEACIN

ŘEQYAS n TZUGGART d TIŘU d ŘUEŘA d WAĀAY			
s Tarifit	s Tyunanit	řqedd	idlis, udem, leadad
uyiř (iyağen)	'pixus' (πιχυσ)	46-55 cm	Mat. 6:27; Luk. 12:25; Yuř. 21:8; Asa. 21:17
mayl	'milyun' (μιλιον)	1478, ⁵ mitru	Mat. 5:41
astadi (istadiyyen)	'stadiyun' (σταδιον)	185 mitru	Mat. 14:21; Luk. 24:13; Yuř. 6:19; 11:18; Asa. 14:20; 21:16
tiddi (tiddiwin)	'orgiya' (οργυια)	1,85 mitru	Řex. 27:28
ŘEQYAS n WAMAN d IMENDI d ZZEET			
ağarrař (iğarrafen)	'xistus' (ξεστης)	0,55 litru	Mar. 7:4,8
řmud (řemdud)	'mudiyus' (μοδιος)	8,75 litru	Mat. 5:15; Mar. 4:21; Luk. 11:33
řmud (řemdud)	'satun' (σατον)	13 litru	Mat. 13:33; Luk. 13:21
amitrit (imitriten)	'mitritis' (μετρητης)	39,4 litru	Yuř. 2:6
taxancet n yirden	'kurus' (κορους)	394 litru	Řiz. 45:11,14; Luk. 16:7
řmud (řemdud)	'xuyniks' (χοινικες)	1,1 litru	Asa. 6:6
abidaw (ibidawen)	'batus' (βατους)	39,4 litru	Luk. 16:6
ŘWUZENAT			
arđeř	'litra' (λιτρα)	327, ⁵ gram	Yuř. 12:3; 19:39
'talent'	'talentiyayus' (ταλαντιασιος)	20-40 kilu	Asa. 16:21
TINEACIN			
n Wudayen	n Iyunaniyyen	n Irumaniyyen	ass-a (2009)
1 'lebta' (ařuldi n nnhas) Mar. 12,42; Luk. 12:59; 21:2		azyen kwadrant	1 dirham
2 'lebta'		1 kwadrant (ařuldi n nnhas) Mat. 5:26; Mar. 12:42	2,5 dirham
		1 ařuldi (pinning) ('assariyun' n nnhas) Mat. 10:29; Luk. 12:6	9 dirham
	1 draxma (ařuldi n nnuqart) Luk. 15:8	1 ddinar	145 dirham
	dubel n draxma (2 draxma) (=đđariba i taddart iqeddsen) Ufğ. 30:11-16; Mat. 17:24	2 ddinar	290 dirham
	1 statir (=4 draxma) Mat. 26:15; 27:3,5-9	4 ddinar	580 dirham
	1 ařđeř (=100 draxma) 'mina' n nnuqart - Luk. 19:13-25	100 ddinar	14500 dirham
	1 talent Mat. 18:24; 25:15-28	58-80 ařđeř n wureğ niğ nnuqart	870.000 dirham

TKARÐA n ISRAYIL deg wussan n YECCU LMASIÐ

TKARÐA n IMUCAN n ISAFAREN n BULUS

